

УДК 342.9

КАРАБІН Т.О.

**УМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЯК КРИТЕРІЙ ЇХ РОЗПОДІЛУ ЗА ГОРИЗОНТАЛЛЮ**

У статті розглянуто засади розподілу повноважень між органами публічної адміністрації. Проаналізовано розподіл повноважень на реалізацію виконавчих завдань, завдань з планування, завдань з надання послуг, а також контрольних завдань. Зроблено висновок про виправданість їх використання в розподілі повноважень між структурними підрозділами органів публічної адміністрації.

Ключові слова: орган публічної адміністрації, орган виконавчої влади, виконавчі завдання, завдання з планування, завдання з надання послуг, контрольні завдання.

В статье рассмотрены основы распределения полномочий между органами публичной администрации. Проанализировано распределение полномочий на реализацию исполнительных задач, задач по планированию, задач по предоставлению услуг, а также контрольных заданий. Сделан вывод об оправданности их использования в распределении полномочий между структурными подразделениями органов публичной администрации.

Ключевые слова: орган публичной администрации, орган исполнительной власти, исполнительные задачи, задачи по планированию, задачи по предоставлению услуг, контрольные задания.

The article deals with the principles of the public administration powers division. The distribution of powers for the implementation of executive tasks, tasks of planning, providing services and control tasks are analyzed. The conclusion about the justification for their use in the distribution of powers between the structural units of public administration bodies is made.

Key words: public administration bodies, executive bodies, executive tasks, tasks of planning, providing services and control tasks.

Вступ. Пошук оптимального балансу повноважень публічної адміністрації зумовлює необхідність вироблення науково-теоретичних моделей та концепцій їх розподілу.

Стан наукового дослідження. Вітчизняна наука адміністративного права зосереджується переважно на дослідженні та обґрунтуванні галузевого та функціонального принципів розподілу повноважень, що відображено у наукових працях В.Б. Авер'янова, А.І. Берлач, І.Б. Коліушка, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова, Р.С. Мельника, Н.Р. Нижник, В.П. Тимошука, А.О. Селіванова та інших дослідників.

Постановка завдання. Мета статті – дослідити умови здійснення повноважень публічної адміністрації як критерію їх розподілу за горизонталлю.

Результати дослідження. Не заперечуючи галузевого та функціонального принципу розподілу повноважень, варто відмітити, що вони використовуються під час розподілу повноважень публічної адміністрації переважно на рівні вищих органів системи виконавчої влади: міністерств та відомств. Однак розподіл не обмежується тільки цим рівнем управління, а за горизонталлю здійснюється і всередині центральних та місцевих органів влади між їх структурними утвореннями: відділами, департаментами, управліннями, посадовими особами. Відповідно, тут адміністративно-правова наука має обґрунтувати інші принципи та закономірності розподілу повноважень.

Як бачиться, придатним для таких цілей аналіз розподілу повноважень потрібно здійснювати виходячи не із виду завдання («транспорт», «безпека», «культура», «довкілля») органу чи посадової особи, а умов їхнього виконання. Саме вони характеризують типові робочі кроки та робочі зв'язки, що вимагають кадрових, технічних та організаційних заходів. Відповідно в сучасній адміністративно-правовій науці виділяють такі їх види: 1) виконавчі завдання; 2) завдання з планування; 3) контрольні завдання [18, с. 285].

Водночас умови виконання можна диференціювати також як: 1) завдання з ухвалення рішень; 2) завдання з надання реальних послуг; 3) завдання з фінансування.

І одна і інша наведена вище класифікаційна схема є абсолютно придатною для аналізу розподілу повноважень публічної адміністрації за горизонталлю. Однак, на нашу думку, тут важливо брати до уваги зв'язок між умовами виконання завдань і організаційними структурами, що ці завдання втілюють у життя, а також те, що більш яскраво розподіл повноважень можна розкрити в кінцевому організаційному плані, а не функціональному.

У зв'язку із цим пропонуємо таку класифікацію розподілу повноважень за горизонталлю, беручи за основу критерій умов виконання поставлених завдань:

- 1) виконавчі завдання;
- 2) завдання з планування;
- 3) завдання з надання послуг;
- 4) контрольні завдання.

Переходячи до аналізу розподілу повноважень відповідно до наведеної класифікації, варто відмітити, що публічне адміністрування, що виконує адміністративні акти, залишається, як і раніше, найбільш важливим його типом. Відповідно і більшість органів та їх структурних підрозділів здійснюють саме виконавчі повноваження.

Повноваження на здійснення виконавчих завдань є складовою регульовального публічного адміністрування, яке згідно з традиційними поглядами відображає діяльність, спрямовану на відвернення небезпек [18, с. 192]. Такі повноваження реалізують наглядові адміністративні органи, які здійснюють точкові заходи втручання, видаючи приписи, заборони та проводячи контрольні дії у сферах, які в усьому іншому розвиваються за своїми закономірностями. Регульовальне публічне адміністрування використовує передусім імперативні інструменти та встановлює межі для приватних інтересів. З цієї причини воно є втручальним публічним адмініструванням у двополюсних адміністративно-правових відносинах [3] або втручальним та забезпечувальним публічним адмініструванням, якщо стояти на позиціях трьох сфер діяльності публічної адміністрації [5, с. 42].

Як відмічається в адміністративно-правових дослідженнях, останніми роками відбулися зміни в розумінні змісту регульовального публічного адміністрування. Адже сучасне регульовальне публічне адміністрування займається не лише відверненням небезпек, але й вдається до запобігання ризикам [2]. Однак водночас зазнають змін його юридичні інститути: діяльність не обмежується застосуванням імперативних засобів, а використовує інструменти попередження та рекомендації, попереднього узгодження та порозуміння. Тому і двополюсні відносини «втручання – відвернення» перетворилися на багатополюсні правовідносини. Регульовальне публічне адміністрування не є застарілим типом публічно-адміністративної діяльності, а є виразом виконання найважливіших і доконечних завдань держави, що має реагувати на нові потенціали небезпек. Діапазон завдань сьогодні сягає від права технічної безпеки до профілактичної боротьби зі злочинністю [18, с. 193].

Оскільки повноваження з реалізації виконавчих завдань становлять переважну частину компетенції органів публічної адміністрації, то і розподіляються вони у внутрішній структурі органів з-поміж їх більшості структурних підрозділів. Тому яскраво відобразити розподіл саме таких повноважень на прикладі органів виконавчої влади вищого організаційного рівня є завданням складним. У міністерствах, службах та агентствах повноваження зі здійснення виконавчих завдань розподіляються майже між усіма департаментами, управліннями та секторами.

Це, зокрема, можна простежити на прикладі Міністерства освіти і науки України. Його структурні підрозділи: департамент загальної середньої та дошкільної освіти, департамент професійної освіти, департамент професійної освіти, департамент вищої освіти, департамент вищої освіти, департамент науково-технічного розвитку, департамент науково-технічного розвитку володіють аналізованими повноваженнями. Так, згідно з Положенням про діяльність Департамент вищої освіти у межах своїх повноважень організовує виконання нормативно-правових актів, рішень колегії МОН, наказів і розпоряджень Міністра та його заступників, перспективних та робочих планів роботи і здійснює систематичний контроль за їх реалізацією [8].

Відповідно, що об'єкт управління органу публічної адміністрації є меншим та вужчим, то є більша можливість розподілити повноваження різного типу між різними структурними одиницями органу. До прикладу, у структурі такого центрального органу виконавчої влади, як Державне агентство рибного господарства України існує дев'ять управлінь і тільки 3 з них володіють повноваженнями зі здійснення виконавчих завдань. Зокрема, це управління охорони водних біоресурсів, регулювання рибальства та іхтіології, управління організації рибальства, аквакультури та наукового забезпечення галузі та управління правового забезпечення [9]. До компетенції інших управлінь належать повноваження зі здійснення контрольної діяльності, внутрішньої організації та надання адміністративних послуг.

Наступним видом повноважень, про які йшлося у пропонованій класифікації, є повноваження з планування. Їх було виділено в окрему групу, оскільки вже за зовнішніми ознаками у планувальному публічному адмініструванні можна виявити суттєві відмінності, хоча воно в різноманітних формах пронизує публічно-адміністративну діяльність. Воно здійснюється не лише тоді, коли виступає в установлених юридичних формах, як це в системі планування розвитку територій. Воно відіграє вирішальну

роль у сферах сприяння розвитку економіки, політики в царині земельних відносин, розвитку інфраструктури, а також у кадровій роботі та системі закупівель.

Як приклад повноважень з планування можна навести повноваження Департаменту діловодства, формування, зберігання та обліку документів Національного архівного фонду Державної архівної служби України щодо здійснення методичного керівництва складанням проектів планів розвитку архівної справи, складанням проектів зведених планів розвитку архівної справи в Україні, здійснення в установленому порядку корегування планових завдань, планування ефективної взаємодії департаменту з іншими зацікавленими підрозділами органів виконавчої влади, громадськими об'єднаннями та науковими організаціями під час розв'язання питань, що стосуються діяльності департаменту тощо [12]. Інший департамент, Департамент організації архівної роботи цієї ж служби забезпечує планування службової кар'єри та аналізує ефективність роботи персоналу, планує взаємодію департаменту з іншими зацікавленими підрозділами органів виконавчої влади, громадськими об'єднаннями та науковими організаціями [14]. Планування в усталених юридичних формах здійснюється переважно органами місцевого самоврядування під час планування розвитку територій, а також під час планування органами виконавчої влади здійснення перевірок. Так, ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначає, що до повноважень сільських, селищних, міських рад належить затвердження програм соціально-економічного та культурного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць, цільових програм з інших питань місцевого самоврядування, затвердження місцевих містобудівних програм, генеральних планів забудови відповідних населених пунктів, іншої містобудівної документації. Крім того, іншими галузевими законами визначаються додаткові повноваження з планування. Зокрема, Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності» визначено, що рішення з питань планування та забудови територій ухвалюються сільськими, селищними, міськими радами та їх виконавчими органами, районними, обласними радами в межах визначених законом повноважень з урахуванням вимог містобудівної документації. Виконавчі органи сільських, селищних і міських рад, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації є замовниками, організовують розроблення, внесення змін та подання генерального плану населеного пункту на розгляд відповідної сільської, селищної, міської ради. Рішення про розроблення генерального плану приймає відповідна сільська, селищна, міська рада [16].

Наступний вид повноважень публічної адміністрації, що наведений у класифікаційній схемі, стосується надання послуг. Адміністративна діяльність із надання послуг є діяльністю, яка «забезпечує можливість життя та поліпшення життя членів спільноти, безпосередньо сприяючи переслідуванню їхніх інтересів наданням послуг» [18, с. 193]. Вона включає державне й особливо комунальне забезпечення нормальних умов життєдіяльності, роботу органів соціального забезпечення, а також органів, що надають субсидії.

Вітчизняне нормативне визначення категорії «адміністративна послуга» міститься у Законі України «Про адміністративні послуги», який визначає її як «результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону» [11]. Етимологічно категорія «послуга» має таке саме значення, що і в приватних відносинах, – задоволення певних потреб особи за її зверненням. Як відмічають автори науково-практичного коментаря до цього закону, мета запровадження у правовому обігу категорії «адміністративні послуги» полягає у створенні зручних для громадян та інших приватних осіб умов спілкування з приводу задоволення їх потреб з уповноваженими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами владних повноважень [6, с. 15].

Для всіх підгалузей спільним є становище з інтересами щодо участі. Така участь громадянина може з різних причин опинитися під загрозою. Цьому має запобігти право, створюючи юридичні форми, здатні до функціонування. Як слушно відмічається в наукових джерелах, якщо на прикладі з державним забезпеченням нормальних умов життєдіяльності йшлося про залучення органів публічної адміністрації, що мають приватноправову форму, то сьогодні важливими галузями врегулювання є питання рівномірної участі у використанні обмежених ресурсів, стабільність пропозиції послуг та якість послуг. Створення суб'єктивних прав на послуги, догма про самообмеження публічної адміністрації, сприятливий адміністративний акт і його сила, адміністративний договір, а також обов'язки щодо піклування є відповідями адміністративного права на ці потреби в урегулюванні [18, с. 193].

Повноваження з надання адміністративних послуг здійснюється великою кількістю органів виконавчої влади різного рівня, не тільки службами та їх територіальними органами, у яких більшість функцій складають функції з надання адміністративних послуг фізичним і юридичним особам. Частина цих послуг здійснюється через Центри надання адміністративних послуг. Зокрема, згідно з Переліком адміністративних послуг органів виконавчої влади, які надаються через центр надання адміністративних послуг, їх є більше п'ятдесяти найменувань на підставі більш ніж двадцяти законів [4].

Останнім видом повноважень у запропонованій класифікації розподілу повноважень за горизонталлю є повноваження на виконання контрольних завдань. Цей вид повноважень здійснюють усі

органи публічної адміністрації в тій сфері, де реалізується ними управлінська діяльність. Вони належать до повноважень щодо здійснення втручальної діяльності, так як ті, що реалізують виконавські завдання та завдання з планування. Однак їх виділено в окрему групу, оскільки процеси адміністративної діяльності із забезпечення законності, як правило, становлять не просто виконання закону, а діяльність із використанням різноманітних комбінацій інструментів, яку не можна наперед окреслити в усіх подробицях за допомогою правових приписів. У рамках критерію умов виконання поставлених завдань, який обраний для характеристики розподілу повноважень, варто відмітити, що реалізація контрольних завдань вимагає визначення доцільності та передбачає більшу свободу вибору контролюючого суб'єкта, ніж під час здійснення виконавських завдань.

Розподіл контрольних повноважень з-поміж структурних підрозділів суб'єктів публічної адміністрації залежить в першу чергу від виду та організаційного рівня, на якому здійснюються повноваження. Так, органи, для яких контрольні повноваження становлять основу компетенції, відповідно, і більшість структурних одиниць володіють такими повноваженнями. Зокрема, структуру Державної інспекції навчальних закладів України, що реалізує державну політику у сфері здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю навчальних закладів, підприємств, установ та організацій, які надають послуги у сфері освіти або провадять іншу діяльність, пов'язану з наданням таких послуг [10], становлять управління контролю за діяльністю вищих навчальних закладів, відділ інспектування та моніторингу ВНЗ за першим та другим рівнем вищої освіти, відділ інспектування та моніторингу ВНЗ за третім та науковим рівнем вищої освіти, управління контролю за діяльністю загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів, відділ інспектування та моніторингу професійно-технічних та позашкільних навчальних закладів, відділ інспектування та моніторингу загальноосвітніх та дошкільних навчальних закладів.

У структурі органів, для яких контрольна діяльність не є їх основним призначенням, як правило, створюються окремі структурні підрозділи для контрольної діяльності та внутрішнього адміністративного контролю. Так, у структурі Державної служби статистики України, що є спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі статистики, реалізує державну політику у сфері статистики [15] утворений сектор контрольної-ревізійної роботи для забезпечення внутрішнього контролю. Відповідно в органах, де такого підрозділу не передбачено, контроль здійснюється іншими підрозділами у різних сферах та за різними напрямками. До прикладу, в системі того ж Держстату на місцевому рівні моніторинг (що є одним із видів контролю) здійснюється відділом зведених робіт, планування, обліку та координації роботи районних управлінь та відділів, сектором документального забезпечення та контролю виконання, управлінням фінансового забезпечення, бухгалтерського обліку та звітності, управлінням інформатизації, відділом кадрового забезпечення та державної служби, відділом господарського обслуговування, а також за потреби іншими самостійними структурними підрозділами, керівниками структурних підрозділів, начальниками управлінь, відділів статистики відповідно [17].

Характеризуючи типи публічного адміністрування, сучасна адміністративно-правова наука визначає, що типовими формами дій публічної адміністрації є плани та нормоустановчі акти [1]. Тому публічне адміністрування зі спрямування та підтримки сфер соціального, економічного чи культурного життя є скерувальним публічним адмініструванням, а реалізація повноважень надання дорадчих послуг, передачі інформації або забезпечення організаційної допомоги називають посередницьким публічним адмініструванням [18, с. 194]. Відповідно, і розподіл повноважень публічної адміністрації за горизонталлю може класифікуватися на розподіл скерувальних та посередницьких повноважень.

У контексті проаналізованого вище скерувальні повноваження можуть виникнути на основі реалізації як виконавчих завдань, так і публічно-адміністративної діяльності з надання послуг. Цей вид повноважень здійснюється також на основі завдання з планування, що є виразом зростання державної відповідальності, яка не обмежується керуванням окремими випадками, а вимагає концепцій. Встановлення лімітів використання природних ресурсів, квот на видобування корисних копалин або надання ліцензій на здійснення господарської діяльності є по суті не лише сприяючими рішеннями. У певній екологічній чи ринковій ситуації вони часто тягнуть за собою далекосяжні наслідки. Так, наявність повноважень Державного агентства лісових ресурсів України щодо видачі спеціальних дозволів на використання лісових ресурсів, дозволів на використання мисливських тварин, що перебувають у державній власності є відповіддю на зменшення суспільних і державних ресурсів і на результати досліджень екологічних та економічних ефектів, що сприяли усвідомленню наслідків будь-яких дій, їхньої віддаленої дії та впливу, їх збалансування.

Натомість реалізація посередницького публічного адміністрування пов'язана з наданням дорадчих послуг, передачею інформації або забезпеченням організаційної допомоги. Так, згідно з Положенням Департамент агропромислового розвитку Закарпатської обласної державної адміністрації надає методичну допомогу сільськогосподарським товаровиробникам, координує їх діяльність, сприяє техніко-технологічній модернізації галузей агропромислового виробництва, створює належні умови для формування і розвитку сільськогосподарських дорадчих служб, вивчає попит та сприяє формуван-

ню інфраструктури ринку, проводить опрацювання пропозицій щодо залучення інвестицій для технічного переоснащення агропромислового комплексу регіону тощо [7]. Інший департамент, департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю Закарпатської обласної державної адміністрації забезпечує підготовку і проведення консультацій з громадськістю з актуальних питань суспільного життя щодо шляхів розв'язання проблем; надає місцевим засобам масової інформації, суб'єктам видавничої справи всіх форм власності, іншим структурним підрозділам облдержадміністрації, райдержадміністраціям методичну, організаційну, практичну та консультативну допомогу; бере участь в організації міжнародних заходів, пов'язаних з діяльністю у сфері інформації і видавничої справи, комунікацій з громадськістю і тому подібне [13].

Висновки. В аналізованому контексті публічна адміністрація як посередник перебуває в одному понятійному змісті з поняттями самовідповідальності та самоорганізації, порівняно з якими вона бере на себе додаткову роль адміністрації. Тому, як відмічається дослідниками, її діяльність такого ґатунку можна вивести з адміністративного права меншою мірою, ніж засоби прямого адміністративного спрямування, як-от наказ і примус. Однак, під час більш ретельного дослідження, можна виявити, що такі повноваження органів публічної адміністрації призводять не до менших, а, навпаки, до більших загроз. Зокрема, ставиться питання забезпечення нейтральності органів публічної адміністрації, які спочатку заангажовано виступали посередниками, а потім мають дистанційно ухвалювати рішення [18, с. 197].

Список використаних джерел:

1. Faber H. Verwaltungsrecht / Heiko Faber. – Mohr Siebeck GmbH & Co., 1995. – 453 p.
2. Möstl Prof., Garantie für die öffentliche Sicherheit und Ordnung, S Die staatliche Garantie für die öffentliche Sicherheit und Ordnung: Sicherheitsgewährleistung im Verfassungsstaat, im Bundesstaat und in der Europäischen Union, Jus Publicum, Bd. 87, Mohr Siebeck, Tübingen 2002, 723 S.
3. Wolf, Hans Julius. Verwaltungsrecht. – Auflage, 2010. – Buch. LVI, 928 S.
4. Деякі питання надання адміністративних послуг органів виконавчої влади через центри надання адміністративних послуг : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 травня 2014 р. № 523-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/523-2014-%D1%80#n28>.
5. Мельник Р.С. Загальне адміністративне право : [навчальний посібник] / [Р.С. Мельник, В.М. Бевзенко] ; за заг. Ред. Р.С. Мельника. – К. : Ваіте, 2014. – 376 с.
6. Науково-практичний коментар до Закону України «Про адміністративні послуги» / за заг. ред. В.П. Тимощука. – К. : ФОП Москаленко О.М. – 392 с.
7. Положення про департамент агропромислового розвитку Закарпатської обласної державної адміністрації від 25 травня 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.carpathia.gov.ua/main/ua/publication/content/491.htm>.
8. Положення про Департамент вищої освіти міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mon.gov.ua/about/departamenti/departament-vishhoji-osviti.html>.
9. Положення про Державне агентство рибного господарства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://darg.gov.ua/_struktura_agentstva_0_12_menu_0_1.html.
10. Положення про Державну інспекцію навчальних закладів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. – № 538 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/538-2014-%D0%BF>.
11. Про адміністративні послуги : Закон України від 06 вересня 2012 р. – № 5203-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/ru/5203-17>.
12. Про затвердження положення про департамент діловодства, формування, зберігання та обліку документів Національного архівного фонду Державної архівної служби України : Наказ Державної архівної служби України від 25 травня 2012 р. № 94 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.archives.gov.ua/Archives/Polozhennya_NAF_deprtament.pdf.
13. Про затвердження положення про департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю Закарпатської обласної державної адміністрації : Розпорядження голови державної адміністрації від 12 серпня 2015 р. № 263 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.carpathia.gov.ua/ua/catalog/item/6664.htm>.
14. Про затвердження Положення про департамент організації архівної роботи : Наказ Державної архівної служби України від 25 травня 2012 р. № 94 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.archives.gov.ua/Archives/Polozhennya_org.pdf.
15. Про затвердження Положення про Державну службу статистики України : Постанова Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2014 р. № 481 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/481-2014-%D0%BF>.
16. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17 лютого 2011 р. № 3038-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3038-17>.

17. Регламент Головного управління статистики у Закарпатській області : Наказ Головного управління статистики від 19 лютого 2010 р. № 33 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uz.ukrstat.gov.ua/about/reglament.pdf>.

18. Шмідт-Ассманн Е. Загальне адміністративне право як ідея врегулювання: основні засади та завдання систематики адміністративного права / Ебергард Шмідт-Ассманн ; пер. з нім. Г. Рижков, І. Сойко, А. Баканов ; відп. ред. О. Сироїд. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : К.І.С., 2009. – 552 с.

УДК ???

КОБИЗЄВ В.Є.

ПРИНЦИПИ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Статтю присвячено принципам виконання судових рішень в адміністративному судочинстві. У статті висвітлено питання системи принципів виконавчого провадження, їх галузевої належності, а також місця виконавчого провадження в системі права України.

Ключові слова: *принципи, виконання, судові рішення, адміністративне судочинство, демократичні принципи.*

Статья посвящена принципам исполнения судебных решений в административном судопроизводстве. В статье освещены вопросы системы принципов исполнительного производства, их отраслевой принадлежности, а их также места исполнительного производства в системе прав Украины.

Ключевые слова: *принципы, исполнение, судебные решения, административное судопроизводство, демократические принципы.*

The paper is devoted to the principles of judgments execution in the administrative court proceedings. The paper highlights the issues of the system of principles of the enforcement proceedings, their branch profile as well as the place of the enforcement proceeding in the Ukrainian legal system

Key words: *principles, implementation, judicial decisions, administrative law and democratic principles.*

Вступ. У правовій державі діяльність будь-якої гілки влади має ґрунтуватися на демократичних принципах, у яких відображено політико-правові ідеї, погляди носія влади і суверенітету – народу – на право як соціальну цінність. Демократичність цих принципів полягає в тому, що закріплені в нормах права вони забезпечують здійснення правосуддя тільки судом, на засадах рівності громадян перед законом і судом, одноособовість і колегіальність розгляду справ, незалежність суддів і підкорення їх лише законам, гласність судового процесу та його повне фіксування технічними засобами, державну мову судочинства, обов'язковість виконання судових рішень. Широкий і реальний процесуальний права учасників правовідносин, надійні гарантії їх реалізації дають можливість кожній заінтересованій особі реалізувати право на судовий захист, дане Конституцією України. Отже, у принципах відображені демократичні риси і загальна спрямованість права та його найважливіших інститутів. Разом з тим відсутність єдиної думки про галузеву належність і місце виконавчого провадження в системі права України породжує наукові дискусії і з питання системи принципів виконавчого провадження. Водночас усі принципи тісно взаємопов'язані і як сукупність становлять єдину систему.

Стан наукового дослідження. Питання принципів виконання судових рішень в адміністративному судочинстві у своїх роботах торкалися такі видані вчені: С.Я. Фурса, В.М. Шерстюк, М.Й. Штефана, В.В. Яркова, Н.Р. Нижник, О.В. Петришин, А.О. Селіванов, В.С. Стефанюк, О.П. Рябченко, О.В. Джафарова, Я.П. Синицька та інші. Актуальність статті полягає в необхідності систематизації принципів виконавчого провадження, на яких базується виконавча діяльність у сучасних умовах.